

1. ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΓΙΑ ΣΕΝΑ

Prompted by V. Ginos

Ας ξεκινήσουμε από την καθημερινότητα, όχι από τους νόμους. Δύο πράγματα συμβαίνουν ταυτόχρονα αυτή τη στιγμή, και σε αφορούν άμεσα.

Το streaming που δεν πληρώνει

Η ηχογράφηση στην οποία έπαιξες ακούγεται σε πλατφόρμες όπως το Spotify. Αν είσαι ο κύριος καλλιτέχνης (ο **featured**, αυτός που εμφανίζεται το όνομά του), παίρνεις ένα μικρό ποσοστό, και συνήθως αφού πληρωθεί πρώτα η δισκογραφική. Αν είσαι μουσικός στούντιο, τραγουδιστής φωνητικών ή μέλος ορχήστρας, δηλαδή **μη κύριος συντελεστής (non-featured)**, τις περισσότερες φορές παίρνεις **μηδέν** από το streaming, όσες φορές κι αν παιχτεί το κομμάτι.

To streaming σε αριθμούς

Προηγούμενη έρευνα σε 200 επαγγελματίες μουσικούς έξι χωρών (Streams and Dreams, 2022) βρήκε ότι 76% έλαβαν λιγότερα από 1.000 ευρώ από το streaming μέσα σε έναν χρόνο, και 87,5% δήλωσαν δυσαρεστημένοι από τα έσοδά τους. Πρόκειται για έρευνα οργανώσεων καλλιτεχνών, και οι ίδιοι οι συντάκτες παραδέχονται ότι το δείγμα γέρνει προς τους δυσαρεστημένους – δεν είναι «επίσημη στατιστική». Δίνει όμως την εικόνα της βάσης, εκεί που ζει η μεγάλη πλειονότητα των μουσικών, μακριά από τα λίγα ονόματα-κορυφές.

Δεν φταις εσύ, ούτε είναι λάθος του συστήματος. Είναι ο **σχεδιασμός** του. Οι πλατφόρμες ρίχνουν όλες τις συνδρομές σε μια μεγάλη δεξαμενή και τις μοιράζουν ανάλογα με το **συνολικό** μερίδιο ακροάσεων. Αυτήν την διανομή την ονομάζουμε **«pro rata»** – «κατ’ αναλογία». Έτσι, τα λίγα ονόματα με τα δισεκατομμύρια ακροάσεις παίρνουν τη μερίδα του λέοντος, και ο μέσος μουσικός μένει με ψίχουλα, όσο κι αν οι ακροατές του πληρώνουν κανονικά τη συνδρομή τους. Και δεν είναι μόνο ο τρόπος μοιράσματος: ο νόμος αντιμετωπίζει το ραδιόφωνο και το streaming διαφορετικά. Γι’ αυτό από το ραδιόφωνο εισπράττεις κάτι μέσω του Οργανισμού σου, ενώ από το streaming κατά κανόνα τίποτα. Θα δούμε παρακάτω γιατί αυτή η διάκριση σε αφορά άμεσα στην τσέπη.

Με λίγα λόγια: πληρώνεις 10 ευρώ τον μήνα και ακούς μόνο τον μουσικό Χ. Στο σημερινό σύστημα, η συνδρομή σου, τα δικά σου 10 ευρώ, δεν πάνε στον Χ. Μπαίνουν στην κοινή δεξαμενή και μοιράζονται σε όλους, ανάλογα με το μερίδιο ακρόασης του καθενός, άρα στους πιο δημοφιλείς. Ο δικός σου αγαπημένος καλλιτέχνης μπορεί να μη δει σχεδόν τίποτα από την συνδρομή σου.

Η ΑΙ που εκπαιδεύεται από τη δουλειά σου

Το δεύτερο κύμα είναι νεότερο και ταχύτερο. Συστήματα τεχνητής νοημοσύνης «διαβάζουν» έναν τεράστιο όγκο ηχογραφημένης μουσικής για να μάθουν πώς ακούγεται ένα τραγούδι, ένα στυλ, μια φωνή. Αυτή η διαδικασία λέγεται **εκπαίδευση** (*training*), και το «διάβασμα» εκατομμυρίων έργων λέγεται **εξόρυξη κειμένων και δεδομένων** (*text and data mining, TDM*). Αφού εκπαιδευτούν, οι μηχανές παράγουν κατά παραγγελία «νέα» κομμάτια στο στυλ ή ακόμη και με τη φωνή υπαρκτών καλλιτεχνών.

Η δική σου ηχογράφηση μπορεί κάλλιστα να είναι μέσα σε αυτές που «διαβάστηκαν». Χωρίς να σε ρωτήσει κανείς. Χωρίς άδεια. Χωρίς αμοιβή. Και το πιο ανησυχητικό: το προϊόν αυτής της εκπαίδευσης μπορεί μετά να **σε ανταγωνιστεί**: τεράστιος όγκος φτηνής μουσικής πλημμυρίζει τις πλατφόρμες και μειώνει κι άλλο το ήδη μικρό μερίδιο που φτάνει στους πραγματικούς μουσικούς.

Πόσο μεγάλο είναι το κύμα; Σύμφωνα με στοιχεία της πλατφόρμας Deezer (όπως τα παρουσίασε η IFPI, η ένωση των δισκογραφικών, τον Ιανουάριο 2026), η πλατφόρμα δέχεται **πάνω από 60.000 πλήρως AI-παραγόμενα κομμάτια την ημέρα**. Είναι αριθμός ενδιαφερόμενου φορέα, όχι ουδέτερη μέτρηση, δίνει όμως μια τάξη μεγέθους.

Το κοινό νήμα

Και στις δύο περιπτώσεις, το ερώτημα είναι το ίδιο: **πού πάνε τα χρήματα - και γιατί όχι σε εμάς που παίζαμε.**

Το streaming έμαθε τον κόσμο να ακούει μουσική χωρίς να την αγοράζει. Η τεχνητή νοημοσύνη απειλεί τώρα να μάθει τις μηχανές να φτιάχνουν μουσική χωρίς εμάς. Δεν πρόκειται για δύο άσχετα προβλήματα, είναι δύο όψεις του ίδιου: ένα σύστημα όπου η αξία που παράγει η δουλειά μας καταλήγει συστηματικά αλλού.

Στις επόμενες σελίδες θα δούμε **γιατί** συμβαίνει αυτό (έχει να κάνει με το πώς είναι φτιαγμένοι οι νόμοι και οι συμβάσεις), **τι ζητάει ο ΑΠΟΛΛΩΝ** να αλλάξει, και **τι μπορείς να κάνεις εσύ γι' αυτό**.

